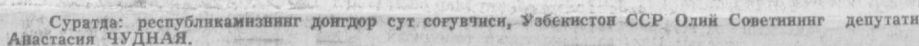

№ 123 (4114). —

Сешанба, 24 июнь, 1969 йил.

Бахоси 2 тийин.

ЮКОРИ ЧИРЧИК районигаги Свердлов номи колхозининг Қосим Мирзаахмедов бошлиқ звено даласида
ғўза ниҳолларини озидлантириш: намунали олиб борилляпти. Сифатли ишлов берилган бўлиқ ғўзалар ҳозир
бир текис шоналай бошлади. Суратда: ўртоқ Қ. Мирзаахмедов ниҳолларга ишлов бермоқда. А. Абалян фотодари.

Малик ТУРСУНОВ,
Урта Чирчиқ районидаги
Свердлов номидаги колхоз
нинг бригада бошлиғи.

ЮКОРИ ЧИРЧИК районигаги Свердлов номи колхозининг Қосим Мирзаахмедов бошлиқ звено даласида
ғўза ниҳолларини озидлантириш: намунали олиб борилляпти. Сифатли ишлов берилган бўлиқ ғўзалар ҳозир
бир текис шоналай бошлади. Суратда: ўртоқ Қ. Мирзаахмедов ниҳолларга ишлов бермоқда. А. Абалян фотодари.

Л. БРЕЖНЕВ.

А. ҚОСИГИН.

КПСС МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ ВА СССР МИНИСТРЛАР СОВЕТИДА ЛОЙИҲА-СМЕТА ИШЛАРИНИ ЯХШИЛАШ ҲАҚИДА ВА ЛОЙИҲА ҲАМДА ҚИДИРИШ ТАШКИЛОТЛАРИ ХОДИМЛАРИНИНГ МЕҲНАТИГА ҲАҚ ТЎЛАШ ТЎҒРИСИДА

КПСС Марказий Комитети ва СССР Министрлар Совети лойиҳа-смета ишларини яхшилаш мақсадини қўриб чиқди. Шу мақсадга эришишда лойиҳа-смета ишларида қўйилган талабларни қўриб чиқди. КПСС Марказий Комитети ва СССР Министрлар Совети капитал қурилиш программасини амалга оширишга катта ҳисса қўшаётган ва мамлакатда ҳақиқатан ривожланишнинг муҳим роль ўйнаётган лойиҳа-смета ишларида қўйилган талабларни қўриб чиқди.

Совет мутахассисларининг лойиҳа-смета ишларида қўйилган талабларни қўриб чиқди. Шу билан бирга лойиҳа-смета ишларида қўйилган талабларни қўриб чиқди. КПСС Марказий Комитети ва СССР Министрлар Совети лойиҳа-смета ишларини яхшилаш мақсадини қўриб чиқди.

КПСС Марказий Комитети ва СССР Министрлар Совети лойиҳа-смета ишларини яхшилаш мақсадини қўриб чиқди. Шу билан бирга лойиҳа-смета ишларида қўйилган талабларни қўриб чиқди. КПСС Марказий Комитети ва СССР Министрлар Совети лойиҳа-смета ишларини яхшилаш мақсадини қўриб чиқди.

КПСС Марказий Комитети ва СССР Министрлар Совети лойиҳа-смета ишларини яхшилаш мақсадини қўриб чиқди. Шу билан бирга лойиҳа-смета ишларида қўйилган талабларни қўриб чиқди. КПСС Марказий Комитети ва СССР Министрлар Совети лойиҳа-смета ишларини яхшилаш мақсадини қўриб чиқди.

КПСС Марказий Комитети ва СССР Министрлар Совети лойиҳа-смета ишларини яхшилаш мақсадини қўриб чиқди. Шу билан бирга лойиҳа-смета ишларида қўйилган талабларни қўриб чиқди. КПСС Марказий Комитети ва СССР Министрлар Совети лойиҳа-смета ишларини яхшилаш мақсадини қўриб чиқди.

КПСС Марказий Комитети ва СССР Министрлар Совети лойиҳа-смета ишларини яхшилаш мақсадини қўриб чиқди. Шу билан бирга лойиҳа-смета ишларида қўйилган талабларни қўриб чиқди. КПСС Марказий Комитети ва СССР Министрлар Совети лойиҳа-смета ишларини яхшилаш мақсадини қўриб чиқди.

КПСС Марказий Комитети ва СССР Министрлар Совети лойиҳа-смета ишларини яхшилаш мақсадини қўриб чиқди. Шу билан бирга лойиҳа-смета ишларида қўйилган талабларни қўриб чиқди. КПСС Марказий Комитети ва СССР Министрлар Совети лойиҳа-смета ишларини яхшилаш мақсадини қўриб чиқди.

КПСС Марказий Комитети ва СССР Министрлар Совети лойиҳа-смета ишларини яхшилаш мақсадини қўриб чиқди. Шу билан бирга лойиҳа-смета ишларида қўйилган талабларни қўриб чиқди. КПСС Марказий Комитети ва СССР Министрлар Совети лойиҳа-смета ишларини яхшилаш мақсадини қўриб чиқди.

КПСС Марказий Комитети ва СССР Министрлар Совети лойиҳа-смета ишларини яхшилаш мақсадини қўриб чиқди. Шу билан бирга лойиҳа-смета ишларида қўйилган талабларни қўриб чиқди. КПСС Марказий Комитети ва СССР Министрлар Совети лойиҳа-смета ишларини яхшилаш мақсадини қўриб чиқди.

КПСС Марказий Комитети ва СССР Министрлар Совети лойиҳа-смета ишларини яхшилаш мақсадини қўриб чиқди. Шу билан бирга лойиҳа-смета ишларида қўйилган талабларни қўриб чиқди. КПСС Марказий Комитети ва СССР Министрлар Совети лойиҳа-смета ишларини яхшилаш мақсадини қўриб чиқди.

КПСС Марказий Комитети ва СССР Министрлар Совети лойиҳа-смета ишларини яхшилаш мақсадини қўриб чиқди. Шу билан бирга лойиҳа-смета ишларида қўйилган талабларни қўриб чиқди. КПСС Марказий Комитети ва СССР Министрлар Совети лойиҳа-смета ишларини яхшилаш мақсадини қўриб чиқди.

КПСС Марказий Комитети ва СССР Министрлар Совети лойиҳа-смета ишларини яхшилаш мақсадини қўриб чиқди. Шу билан бирга лойиҳа-смета ишларида қўйилган талабларни қўриб чиқди. КПСС Марказий Комитети ва СССР Министрлар Совети лойиҳа-смета ишларини яхшилаш мақсадини қўриб чиқди.

КПСС Марказий Комитети ва СССР Министрлар Совети лойиҳа-смета ишларини яхшилаш мақсадини қўриб чиқди. Шу билан бирга лойиҳа-смета ишларида қўйилган талабларни қўриб чиқди. КПСС Марказий Комитети ва СССР Министрлар Совети лойиҳа-смета ишларини яхшилаш мақсадини қўриб чиқди.

КПСС Марказий Комитети ва СССР Министрлар Совети лойиҳа-смета ишларини яхшилаш мақсадини қўриб чиқди. Шу билан бирга лойиҳа-смета ишларида қўйилган талабларни қўриб чиқди. КПСС Марказий Комитети ва СССР Министрлар Совети лойиҳа-смета ишларини яхшилаш мақсадини қўриб чиқди.

КПСС Марказий Комитети ва СССР Министрлар Совети лойиҳа-смета ишларини яхшилаш мақсадини қўриб чиқди. Шу билан бирга лойиҳа-смета ишларида қўйилган талабларни қўриб чиқди. КПСС Марказий Комитети ва СССР Министрлар Совети лойиҳа-смета ишларини яхшилаш мақсадини қўриб чиқди.

КПСС Марказий Комитети ва СССР Министрлар Совети лойиҳа-смета ишларини яхшилаш мақсадини қўриб чиқди. Шу билан бирга лойиҳа-смета ишларида қўйилган талабларни қўриб чиқди. КПСС Марказий Комитети ва СССР Министрлар Совети лойиҳа-смета ишларини яхшилаш мақсадини қўриб чиқди.

КПСС Марказий Комитети ва СССР Министрлар Совети лойиҳа-смета ишларини яхшилаш мақсадини қўриб чиқди. Шу билан бирга лойиҳа-смета ишларида қўйилган талабларни қўриб чиқди. КПСС Марказий Комитети ва СССР Министрлар Совети лойиҳа-смета ишларини яхшилаш мақсадини қўриб чиқди.

КПСС Марказий Комитети ва СССР Министрлар Совети лойиҳа-смета ишларини яхшилаш мақсадини қўриб чиқди. Шу билан бирга лойиҳа-смета ишларида қўйилган талабларни қўриб чиқди. КПСС Марказий Комитети ва СССР Министрлар Совети лойиҳа-смета ишларини яхшилаш мақсадини қўриб чиқди.

КПСС Марказий Комитети ва СССР Министрлар Совети лойиҳа-смета ишларини яхшилаш мақсадини қўриб чиқди. Шу билан бирга лойиҳа-смета ишларида қўйилган талабларни қўриб чиқди. КПСС Марказий Комитети ва СССР Министрлар Совети лойиҳа-смета ишларини яхшилаш мақсадини қўриб чиқди.

КПСС Марказий Комитети ва СССР Министрлар Совети лойиҳа-смета ишларини яхшилаш мақсадини қўриб чиқди. Шу билан бирга лойиҳа-смета ишларида қўйилган талабларни қўриб чиқди. КПСС Марказий Комитети ва СССР Министрлар Совети лойиҳа-смета ишларини яхшилаш мақсадини қўриб чиқди.

КПСС Марказий Комитети ва СССР Министрлар Совети лойиҳа-смета ишларини яхшилаш мақсадини қўриб чиқди. Шу билан бирга лойиҳа-смета ишларида қўйилган талабларни қўриб чиқди. КПСС Марказий Комитети ва СССР Министрлар Совети лойиҳа-смета ишларини яхшилаш мақсадини қўриб чиқди.

КПСС Марказий Комитети ва СССР Министрлар Совети лойиҳа-смета ишларини яхшилаш мақсадини қўриб чиқди. Шу билан бирга лойиҳа-смета ишларида қўйилган талабларни қўриб чиқди. КПСС Марказий Комитети ва СССР Министрлар Совети лойиҳа-смета ишларини яхшилаш мақсадини қўриб чиқди.

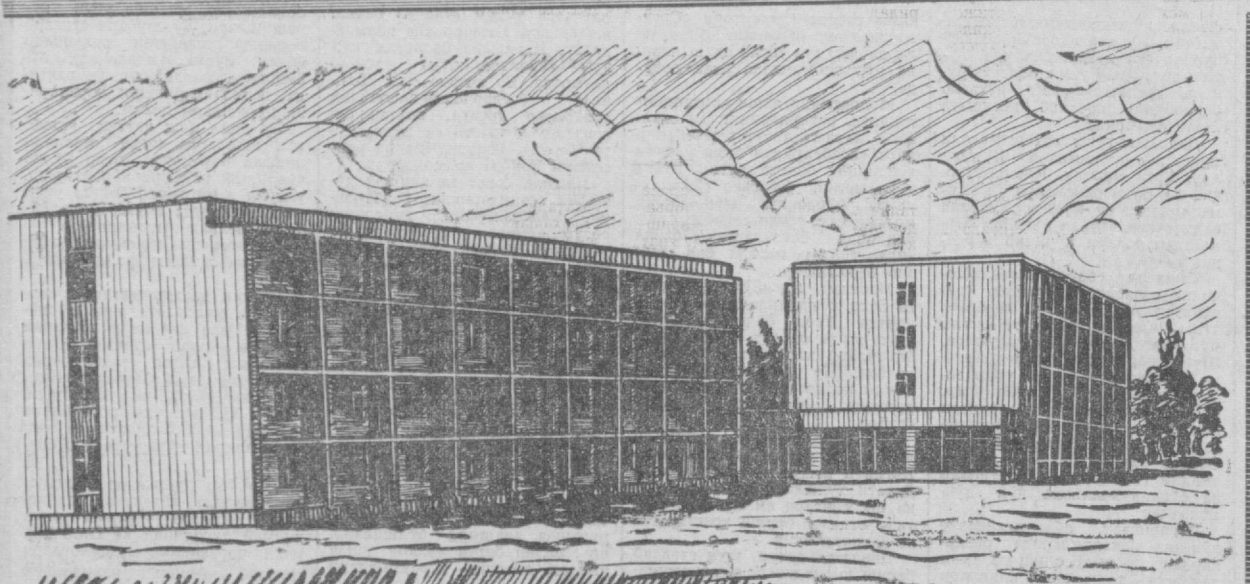
КПСС Марказий Комитети ва СССР Министрлар Совети лойиҳа-смета ишларини яхшилаш мақсадини қўриб чиқди. Шу билан бирга лойиҳа-смета ишларида қўйилган талабларни қўриб чиқди. КПСС Марказий Комитети ва СССР Министрлар Совети лойиҳа-смета ишларини яхшилаш мақсадини қўриб чиқди.

КПСС Марказий Комитети ва СССР Министрлар Совети лойиҳа-смета ишларини яхшилаш мақсадини қўриб чиқди. Шу билан бирга лойиҳа-смета ишларида қўйилган талабларни қўриб чиқди. КПСС Марказий Комитети ва СССР Министрлар Совети лойиҳа-смета ишларини яхшилаш мақсадини қўриб чиқди.

КПСС Марказий Комитети ва СССР Министрлар Совети лойиҳа-смета ишларини яхшилаш мақсадини қўриб чиқди. Шу билан бирга лойиҳа-смета ишларида қўйилган талабларни қўриб чиқди. КПСС Марказий Комитети ва СССР Министрлар Совети лойиҳа-смета ишларини яхшилаш мақсадини қўриб чиқди.

КПСС Марказий Комитети ва СССР Министрлар Совети лойиҳа-смета ишларини яхшилаш мақсадини қўриб чиқди. Шу билан бирга лойиҳа-смета ишларида қўйилган талабларни қўриб чиқди. КПСС Марказий Комитети ва СССР Министрлар Совети лойиҳа-смета ишларини яхшилаш мақсадини қўриб чиқди.

КПСС Марказий Комитети ва СССР Министрлар Совети лойиҳа-смета ишларини яхшилаш мақсадини қўриб чиқди. Шу билан бирга лойиҳа-смета ишларида қўйилган талабларни қўриб чиқди. КПСС Марказий Комитети ва СССР Министрлар Совети лойиҳа-смета ишларини яхшилаш мақсадини қўриб чиқди.

ҚАДРДОН СИЙМО

Шаҳардаги Алишер Навоий номи киносотрада «В. И. Ленин образи кинода» деган мавзуда кўргазма ташкил қилинди. Кўргазмада кинооператорлар Г. Губнер, Ю. Желобинский, Н. Козловский, Э. Тисса томонидан Совет ҳокимиятининг дастлабки йиллари олинган Владимир Ильичнинг ҳаёти ва фаолиятини оид нодир ҳужжатли кадрлар қўйилган. «Ленин ҳақида» уч қўшиқ» кинофильмидан олинган

СЎНГГИ ЙИЛЛАРДА ПОЙТАХТИДА ҚЎШЛАБ ЗАМОНАВИЙ ТУРАР-ЖОА ВА МАДАНИЙ-МАЎШИЙ БИНОЛАР БАРИШ ЭТИЛАДИ. СТУДЕНТЛАР ШАҲАРЧАСИДА ҚАД ҚЎТАРГАН ЯНГИ БИНОЛАР ҲАМ ҚЎРҚАМЛИЙ БИЛАН ДИҚҚАТНИ ТОРТАДИ. ҲАВАСКОР РАСОМ АБДУРАСУЛ ҲАКИМОВ ЧИГАН УШБУ РАСМДА СТУДЕНТЛАР ШАҲАРЧАСИДА ҚЎРБ БИТКАЗИЛГАН ЁТОҚ-ХОНА БИНОСИ ТАСВИРЛАНГАН.

Олмалик шаҳар меҳнатқилларини ақойиб ташаббус билан чиқарди. Улар ўз фарзандларини янги олаётган мактабларини янги ўқув йили бошланғичча жамоатчилиги асосида ремонтдан чиқариб беришга қарор қилди. Ҳар шаба ва яқинба қиларди, ишдан кейинги бўш соатларда ота-оналар мактабларига келиб ремонт талаб сифларини оқламоқдалар, бўёқдан чиқармоқдалар.

Ушундан дам олмиш кунлари 15-мактаб хоналари жамоатчилик ремонтчилар билан гаяжум бўлди. 18 ота-она кучи билан 6-«А» синфи сифатли ремонтдан чиқарилди. Бу ишда А. Бордулов, Р. Игонина, Н. Коченева ўртоқлар айниса ғайрат кўр-сатдилар.

Эгзи каникули шаҳарда ўтказилган ўқувчилар ҳам ҳайрли ишдан четда қолишма-пти. 7-«Г» синф ўқувчилари ўз хоналарида ўлкашунослик музейи ташкил этишарди. Музейини ҳозирда «Ўзбекзо-то» трести иши ва хизмат-лари ўз фарзандларига яқин-дан ёрдам қўришмоқдалар. Ота-оналар бошлаган ташаббус ҳо-зир шаҳар бўйлаб кенг қўлоқ-еймоқда.

ЁШЛАРГА ҒАМХЎР БЎЛАЙЛИК

Одамзод ақилиниққа туғил-ган, ақилиниққа ў бир умр ё-дан чиқармайди. Ҳозир мен-дан биринчи бор ҳунар ўр-татган, муқтайиб ҳаёт йўлига йўллаган устозимни тез-тез эслаб тура-ман.

Ушундан урушнинг айнаи қиз-ган даври эди. Ота ва онам а-ча қартайиб қолишган, қўлдан иш келадиган акам эса фашист-ларга қарши жанг қиларди. За-мон оғир, корхоналарда ишчи кучи кам эди. Ўйлаб ўтирмай Тошкентга янги кўчиб келган тўққизликлик мамлакатини за-водига ишга киришга қарор қил-ди.

Ушундан еттигизга 17 ёш-тулган эдим. Кадрлар бўли-мида мен меҳнатига ҳақига э-тишди. Меҳнат ветерани Иван Антонович Семёнов ҳақига мен-га ўз қизик самимий қарши ол-ди.

Олдинги ёрдамчи ишчи бў-лдим. Иван Антонович иш жа-раёида янгиликларини тўшунти-риб берди. Станокларни бош-қарши, зағотвоқлар тайерлаш йўллари ўргатди. Анча қий-надим. Қўлгина жаранлар қўлда баянларди, меҳнат уюм-дорлиги анча паст эди. Давро-бестон меҳнат меҳнатчи комму-нистлар зиммасига ёш ишчи-ларни тарбиялаш билан бирга корхонада ишчи намунали таш-кил этиш, станокларни тўла қувват билан ишга солиш ва халқ ҳўжжалига етарли ме-дорда ускуналар етказиб бе-риш вазифаси юкланган эди. Улар бу вазифани муваффақ-иятли адо этишди.

Мана ҳозир ўша давр шо-ғирлар ёшларга устозлик қи-лишарди. Ҳамма бир ота би-ронаини фарзандлик қўли-ни қўлга бериб, корхона шўхрати-га шўхрат қўймоқда.

Қўлдан Пошкентимиз билан мен бир станокда ишларимиз 18 йилдан бери биргаликда иш-лашмоқда. Биргаликда иш-лашмоқда ош-сизил тутишди, сир-қаш ва нўмақдощ бўлиди. Ик-каламин ҳам қон-қилимиздан меҳнат қилиб смена топири-ларини доимо ортига билан адо-этишга муваффақ бўлдимиз. Ишдан бўшагач, жамоатчилик қўшмалари билан банд бўла-миз.

Цехимизда меҳнат қилаётган ишчиларнинг қўлини қом-сомол-ёшлар. Ишга янги кел-ган йигит-қизларни қўлоқ беи-х-

тиёр ўз ўтмишимни ўйлаб кел-таман. Уларга ёрдам бергим, ҳунар ўргатгим келди. Қўлим-дан келганича бу вазифани ба-жарялман. Қўлгисиз ҳодиса-лар содир бўлса, тартибузар-ларни ўргата олиб уялтирмай, насиҳат қиламан.

Токарь Павел Трубинский билан бўлган воқеа ҳақ эсимдан чиқмайди. Павелнинг ўзи хали ёш. Смена давомида ойинойид меҳнат қилади. Қўлини топи-риқларини ортига билан банд-лашмоқда. Раҳматлар ҳам эшитарди. Лекин маоши қўлга тоғди дегуна, уч-тўрт кун ишга келмай қўяр, қўпчи-лини ҳавотирга соларди. Цех бошлиғи, кенс коммунистлар уни бир неча бор бундай қил-гиллини ташлашга ундадилар. Сўз беради-ю, аммо яна инти-зомсизлигини давом эттирарди. Шундан кейин цех раҳбарлари Павелни ишдан бўшатишга қар-ор қилдилар. Бу воқеа менга қаттиқ таъсир қилди. Павел-нинг ҳаёти билан ўзим жиддий-роқ шўғуланмоқчи бўлдим.

Павелни ҳозирга ишдан бўш-атмасликларини айтмас қилдим.

КОММУНИСТЛАР МИНБАРИ

Ҳамма жанжал Павелнинг ўида бўлар экан. Хотини эрини тергар, ишдан кеч келса кам қўлгига аллақандай тумонлар солар экан. Иккалаови ҳам ёш эмасми, бир галдан униса ҳам, буниси ҳам қолмасди. Павелга ҳам унинг хотинига ҳам қўп нарсаларни тўшунтиришга тў-ри келди. Уруш йилларидаги оғир ҳаётдан, ҳозирги меҳнат-дан, завод ешларининг турму-шидан сўзаладим.

Ордадан қўп ўтмай, Павел ҳаётида ўзгаришни сезди. У ҳо-зир интизомли ишчиларимиз-дан. Бирор минут ҳам ишга к-чиқмайди. Зиммасига юклан-ган вазифани муваффақиятли бажариларди.

Слесарь Миша Бахматовни ҳам коммунистлар тарбияла-пти. Бу йигитнинг қўлидан кел-майди иш иш. Мураккаб ре-монтларни ҳам ўзи бажара-верди. Лекин ишдан кейин и-чиб юриши ёмон эди. Бир-ик-ки тўпалон ҳам чиқарди, Ўн-дан кейин ҳаммази биланла-шиб, Мишани ўртага олди. Унинг устидан пухта назорат

ўрнатди. Ориятли йигит экан, мана ҳозир биноийид кўлиб қолган. Худу-беҳудига ичиб ўз оқибини тўкмайди.

Бундай мисолларни қўшлаб келтириш мумкин. Цехимизда ҳозир бир киши ҳамма учун, ҳамма бир киши учун, киши ки-шига дўст, ўртоқ ва бирорда-дан шир ҳўжумро. Бошлан-ғич партия ташкилоти ҳўжуби-даги 35 коммунист тарбиялий ишларда ҳам, ҳўжалик қўш-лариди ҳам бош-қондир. Улар-нинг ҳар бири бирор жамоатчи-лик иши билан банд. Партия топириқларини жондони бил-ла бажарарди.

Ешларни партия сафига тай-ёрлаш вазифаси мента топи-риган. Ҳозир ишлаб чиқариш илгортларидан беш киши КПСС Программаси ва Уставини қўп билан ўрганапти. В. И. Ленин асарлари, партия тарихи, КПСС съездлари ва Марказий Комитет Пленумлари қарорларини ўқиб, сиёсий оғилларни оширмақ-лар. Газета ва журналлардан қўндалик воқеаларни билиб бормоқдалар. Бу ўртоқлар ком-мунист деган шарафли номи-ни пок сақлашларига иймонли ко-мил.

Цех партия ташкилоти ўз йи-ғилишларида ешлар тарбияси билан бир қаторда ҳўжалик ма-саладарини ҳам муҳокама қи-либ боради. Ойда бирга бўладиган коммунистлар ишлар-ида бажарилган ишларга яқун ясалди, навобатдаги мар-ралар белгиланди. Сўнги йи-ғилишимизда биз меҳнатни ял-ғиз асосда ташкил этиш ҳуеу-сида меҳнатқилларнинг Ҳозир партия йиғилиш қарорларини ўқиб, парторларни амалга оширмақ-ларда ҳўжам-тошмай меҳнат қи-лаётимиз. М. Маннонов, В. Та-кенко, Л. Першина каби ком-мунистлар бу борада ҳаммага ўрнат бўлишарди.

Шу кунларда цехимиза ко-лектив В. И. Ленин туғилган кўннинг шонли юбилейи шара-фига социалистик мусобақани ялада кенг қўлоқ ёйдирларди. Ҳар бир коммунист, комсомол, ҳар бир меҳнатқил катта тўйга муносиб тўёна ҳўзирлаш ишти-ғида ғайрат қилапти. Бу кў-рашда кенсалар билан ешлар-нинг бир сафда туриб олган ин-тилатганлиги кишини қўнвонти-ради.

Ҳ. ЛУТФУЛЛАЕВА, «Ташкентильмаш» заводи 1-механика цехи ишчиси.

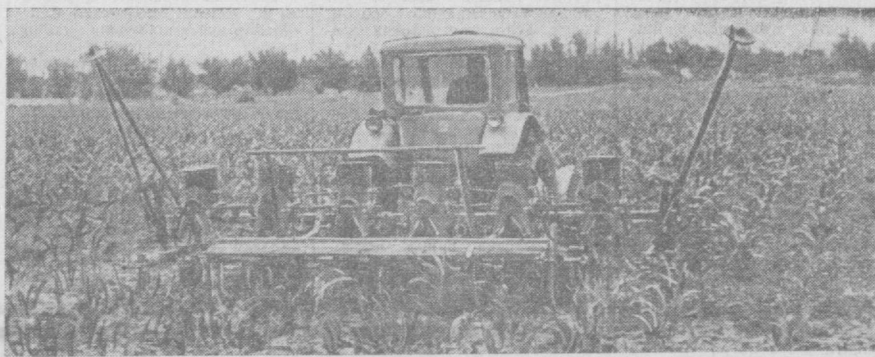
ИЛМ-ФАН—ЧОРВАЧИЛИК ХИЗМАТИДА

Ўзбекистон чорвачилик илмий-текшириш институтининг

директори Шовкат АҚМАЛХОНОВ ҳикоя қилади

ИНСТИТУТНИНГ бир гуруҳи илмий ходимлари йирик шохли моллар озуқани ҳазм қилишда қандай физиологик ҳолатлар юз беришини текширишдан ўтказмоқдалар. Суратларда: 1. (чапдан ўнгга) лаборатория мудири В. И. Блауштейн, таянч базасининг директори А. Жўраев, институт директори Ш. Ақмалхонов, катта илмий ходим Г. Ш. Самиев, таянч базасининг бош зоотехниги С. Сайнгозиев, катта илмий ходим Е. Львович ўртоқлар. 2. Институтнинг таянч базасида маккажўҳорини парвартиш қилиб, қўлаб сўлос тайёрлашга ҳар йили ҳам алоҳида эътибор бериб келинмоқда. Суратда маккажўҳорига ишлов бериш пайти.

ЧОРВАДОРЛАР ДОРИЛФУНУНИ

Ғалпи институтимиз тарихидан бошламоқчиман.

Тошкентдан ўттиз километр узоқликда, қардош Қозоғистон ССРга қўшни «Красный водопад» деган жой бор. «Красный водопад» — «Қирғизия шалола» иккинчи республика ўртасидада оқиб ўтадиган, ўзбек ва қозоқ деҳқонларининг далаларининг, бог-роғларининг яшнатаётган Заҳарий институт яқинида салкам юз метр баландликдан шалола бўлиб тушади. Заҳарий ғиргоқларининг туپроғи қирғизга бўлгани вақидан ҳам шалола унга қиёс қилиниб «Қирғиз шалола» деб аталади.

Иқлим, тажриба далаларининг жойлашши чорвачилик ишларининг илмий асосда олиб бориш, янги-янги проблемаларни ҳал этишда табиий жиҳатдан жуда ҳам қулайдир, бу биз илм аҳлининг астойдил, ҳормай-толмай меҳнат қилишга даъват этади.

Бундан йигирма беш-ўттиз йиллар муқаддам ҳозирги институтимиз ўрнида ҳар турли чорвачилик текширувлари олиб борадиган кичик-кичик бир неча базалар мавжуд эди. Эндликда институтимиз турли-туман замоний аппаратлари бўлган, катта-катта илмий тадқиқот ишлари олиб боришга қодир йирик илм даргоҳига айлانган. Институт ходимлари республикада чорвачиликнинг илмий асосда ташкил этиш ва маҳсулотни кўпайтириш йўллари қидириб топмоқдалар. Ишнинг илм асосида олиб бораётган илгор чорвачилик хўжаликларида катта ютуқларга эришадир.

Ҳозирги пайтда институтимизда 114 илмий ходим хизмат қилади. Улардан ўттиз киши фан кандидатлари ва фан докторларидирлар. Институт илмий ходимлари Ўзбекистон ша-

роитида чорвачиликнинг барча соҳасини ривожлантириш, маҳсулот олишни кўпайтириш, уни етиштириш учун сарф-харажатларни мумкин қадар камайтириш учун қандай тадбирларни амалга ошириш кераклигини устида тинмай иш олиб бораётганлар.

Маҳаллий шароитга мослаш-

ган биргаликда илмий иш олиб бораётган ходимлар анча қийналишган. Сигирларнинг кўнглини ўргатиш, янги шароитда соғиллаётганда сутини ўзига олиб қолмаслик учун нима қилиш бизнинг бошимизни қотирди. Ҳозирги пайтда жуда осон ва қулай бўлиб қўринаятган тандем усулини ҳаётга таъбиқ қилиш учун қандай торттишувлар, келишмовчиликлар, қарама-қарши фикрлар, изчиллик билан бўлган курашларни кўз олдимизга келтирадиган бўлсак, ҳар қандай янгилик рўйга чиққунча машаққатли йўл босиб ўтиши табиий бўлиб қўринаяди.

Берадиган сигирлар зотини яратиб, уларнинг туғилиши ошириш устида ҳам кўп билан иш олиб бормоқдалар ва қўнғон билан айтиш мумкин, улар дастлабки ютуққа эришдилар. Маълумки, ҳозирга қадар ҳам қолхоз, совхозлар ўз фермалари учун Болтиқ бўйи республикалари ва бошқа жойлардан зотли моллар олиб келадилар. Очнинг айтиш керак, бу хилдаги сигирлар бизнинг иссиқ иқлимга қўнғонча қўйиладилар, чорвадорларга қўнғонча машаққат тугилади.

Илмий ходимларимиз, юқорида айтиб ўтдик, маҳаллий ша-

бундан ташқари, сигирларнинг қисир қолдирмаслик учун нима қилиш зарур, бу соҳада ҳам изчиллик билан қатор илмий ишлар олиб бормоқдамиз, бунинг натижасида жуда фойдали ва чорвадорларнинг мамнун қиладиган тадбирлар муваффақиятли ҳал этилаётган.

Мен юқорида илмий ходимлар лаборатория шароитида текширувдан ўтказган ишларни тажриба таянч базамиз ходимлари кенг миқёсда амалда синовдан ўтказиб беришга қўйиладилар ҳақида гапирган эдим. Биз белгиланган рақонда озуқа бериб ботиқлаётган ва шу рақи-

ругунча давом этади. Шу кунларда ҳар бир сигир 50—60 килограмм кўн беда, сулғи, ёди. Ундан ташқари, 20 килограмм озуқа ачқитиш, 3 килограмм зўр озуқа берилади.

Анастасия Чудная гапимизни исботлаш учун айтиб берсин, ҳар бир сигирдан қанчадан сут соғиб олаётганини? Эшитганимиз, 13—15 килограммда. Айрим сигирлардан — «Голубка», «Армод», «Дуброва», «Чайка» номли сигирлар бир кунда 25 — 27 литрдан сут беради. Бу халқимизнинг сигир сутини тилида, деган сўзини ана бир марта тасдиқлайди.

Биз ҳар йили сулни ўриб олиб, ўрнига кўк ҳолида едириш учун маккажўҳорига асосланган ширани, сервитамин кўк ўт билан боқиб имкониятини бермоқда, маҳсулотни етиштиришда катта роль ўйнайди.

Тажриба таянч базасида барча ишлар — деҳқончилик соҳасидан ҳам, чорвачилик соҳасидан ишлар ҳам тўла механизацияланган. Ем-хашакнинг молларга олиб келиниш, сут соғиш, молхоналарни тозалашда ҳамма иш техника зиммасига юклаган. Ферма механизми Русман Турсунбоев механизмларнинг кеча-ю-қундуз нормал ишлаши учун астойдил курашади.

Парранда тушти, айниқса қўнға туштини кўпайтириш ва хўжаликлари зотдор кўнға жу-жалари билан таъминлаш соҳасида меҳнат қилаётган кишиларимиз ҳақида ҳам қўнғонча билан сўзлаймиз. Орфия Аларсва боқайотган қўнғончи тирин вақти 18 — 19 килограммдан, айримлари 22 килограммдан тош босмоқда.

Олимларимиз ҳам, Анастасия Чудная ҳам сигирларнинг кўп, серқаймоқ сут беришида мол-боқарларнинг ўзларига сидиқлиги муносабатда бўлаётганлари учун ҳам юқори кўрсаткичларга эришадиганлари қайд қиладилар. Агар сигирлар рақионда белгиланган озуқани ўз вақтида, режимида белгиланган соатда емаса сутини тортдан қўяди. Бунга яхши тушуниш молбоқарлардан Раҳимбой Ермоков, Павел Тимофеев, Курбон Никомовлар ҳамма вақт молларни тўндриб бормоқдалар.

Чорвадорларга ҳам тўлашда янгила озуқа қўйиладигани учун ҳар бир киши кўпрок маҳсулот етиштиришга астойдил аҳамият бермоқда. Молбоқарлар ҳар бир центнер сут соғиб олингани учун 1 сўмдан пул олади. Демак, соғиб олинган сут қанча қўлайса, молбоқарлар ҳар йили ортида. Қўнғончи тушти, молбоқар ўзи парвартиш қилаётган сигир ҳамма вақт кўпрок сут бериши учун курашади. Бу хилда ҳам тўлаш хўжалиқимизнинг бошқа соҳаларида ҳам кенг татбиқ этилган, бу умумий юксалишга эришишда катта роль ўйнайди.

Олимлар ҳам, бу соҳада иш-лаётган кишилар ҳам чорвачиликни ривожлантириш, унинг маҳсулдорлигини оширишнинг муҳим шартларини қўнғонча ифода қиладилар.

Авалло, мол наслини яхшилашга эътибор бериш керак. Ундан кейин рақонга алоҳида эътибор бериш зарур. Молларнинг қатий режими асосида боқиб, парвартиш қилиш, соғиш ана шу муҳим шартлардан биридир. Мол туғилиш кўпайтириш омилидан яна бири сигирларнинг қисир қолдирмаслик учун курашидир. Агар қайси қолхоз ёки совхоз фермасида ана шу тартиб-қондага тўла амал қилинса, ўша жойда моллар узлуқсиз қўлади, маҳсулот етиштириш йил сайин ортиб боради.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг XV пленуми республикада чорвачиликни бундан кейин янада ривожлантириш, аҳолига қўлаб сут, гўшт, тукум етиштириб бериш вазифасини қўйди. Институтимиз илмий ходимлари, тажриба таянч базасининг чорвадор ва паррандабозларни пленум қарорларини бажариш учун курашадилар.

Янги муваффақиятлар учун бошланган курашнинг дастлабки натижалари кўзга кўриниб қолди. Ўтган беш ой давомида 225 тонна сут соғиб олинди. Қўлаб мол ва парранда гўшти етказиб берилди. Далаларимизда экинлар яхши ривожланмоқда. Демак, ем-хашак ва дон бўлтургидан қўл бўлади.

Институтимиз коллективни ўз олдидан вазифаларни шараф билан бажарадиганлар. Бу эса улуг дохилмиз В. И. Ленин туғилган кўннинг 100 йиллигига муносиб совғамиз бўлади.

ЎЗБЕКИСТОН КОМПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ XV ПЛЕНУМИ ҚАРОРЛАРИНИ АМАЛГА ОШИРАМИЗ

тан, ҳам гўшт, ҳам сут бериши жиҳатидан юқори маҳсулдор, қон сўрувчи техникўрларга чидамли Бушесв номлидаги сигирлар зоти яратилган ва бу иш кенг жорий этиш учун қабул қилинганлиги кейинги йилларда амалга ошириладиган йирик илмий тадқиқотдир.

Визда чорвачиликнинг бошқа соҳалари бўйича ҳам, Масалан, юқори сифатли йўл берадиган эчкичилик, гўшт ва жўн берадиган қўйчилик, паррандачилик — сертухум товуқларини, кўп гўшт берадиган қўнғонларини, ўрдақларини кўпайтириш соҳасида анчагина ишлар қилинди.

Бундан ташқари, ширани, витаминга бой, маҳсулдорлигини оширишга мослашган озуқа экинларининг қайси тури қандай устунлиққа эга, бунга ўргатиш — асосий вазифалардан.

Институтимиз лабораторияларида, олимлар ижодхоналарида яратилаётган тадқиқотлар кенг масштабда амалий синовдан ўтмай туриб жорий этилмайди. Бунинг учун биз ҳамма қўлайликка эга илмий-тажриба таянч базасига эгамиз.

Тандем усулида сигир, соғиш қандай қўлайликка эга эканлигини, сут соғиб олишда меҳнат унуминини ошириш, маҳсулот таъминини камайтириш соҳасида иш олиб борадиган, афзалликлари айтиш билан бирга, афсуски бу усул жуда кўп хўжаликларда қўлайликка эга, тандем аппаратлари сотиб олинган бўлса ҳам ўрнатилмай, айрим жойларда хўжалиқимизга ўрнатиб қўйилгани айтиб ўтишга тўғри келади.

Анастасия Чуднаянинг Ёлғиз ўзи тандем аппаратада 175 бош сигирини соғайтир. Унга бир киши — Насиба Кенжабоева молларини аппарат ёнига ҳайдаб келишда қўллашади, холос. У кунига ўртача 2100—2200 килограмм сут соғиб олаётган. Бултурги йили Анастасия Чудная соғиб олган сут 7002 тоннани ташкил этди. Бу йил 7012 тоннага етказмоқчи.

Агар шунча сигирни электр аппаратларида соғиландиган бўлса, маълумки, бундай усулда ҳар бир сут соғувчига 15—20 та сигир бириктирилган бўлади, у ҳолда 7—8, ҳатто 10 киши банд қилинган бўларди.

Сут соғишда одам кучи қисқаргани, механизация жорий этилгани учун бир центнер сутнинг таннархи пландаги 15 сўм 13 тийин ўрнига 14 сўм 30 тийинга тушмоқда. Бултурги тажриба таянч базамиз соғиб олинган сутдан 25 минг сўм соф фойда олди, бу йилги бўлган ундан ҳам кўпрок бўлади.

Институтимизнинг илмий ходимлари сигирларнинг кўп сут берадиган зотини кўпайтириш билан бирга, серқаймоқ сут

ронга мослашган, қон сўрувчи техникўрларга чидамли, ҳайдаб ботиқанда ҳам иссиқ алоҳида юраверадиган моллар зотини яратиб соҳасида кўн билан иш олиб борадиган.

Қишлоқ хўжалик фанлари доктори А. А. Аббасов бошчилигида бир гуруҳ олимлар Бушесв зотини муаммалаштириш ва яхшилаш устида ўн йил меҳнат қилдилар. Натижада илгари 1600 — 1800 килограмм сут берадиган Бушесв зот сигирларнинг янгида яратилган зотлари 3600 — 3700 килограмм сут берадиган, энг муҳими серқаймоқ сут бериши сигирлар вужудга келди, бу албатта қўнғонлидир.

Тажриба базамизда боқилаётган қўра-ола зотли сигирлар ўртача 4000 килограммдан сут беради. Сутининг қайиқлиги 3.3—3.7 процент. Янгилашган Бушесв зот сигирлар сутининг қайиқлиги 4.1—4.2 процент. Агар сут таркибидеги қаймоқ сутга айлантирилган бўлса, Бушесв зот сигирлардан олинаётган сут қўра-ола сигирлар сутидан анча кўп бўлиб чиқади.

Ҳозирги пайтда институтимиз ҳар турли ишларни муваффақиятли олиб боришга мослашган аппаратлар билан бойитилганки, бунинг учун биз илмий ходимлар партия ва ҳукуматимиздан чексиз миннатдоримиз. Илгари аминокислоталарни аниқлаш учун анча вақт кетди билан бирга, бу ишда кўп одам кучи сарф бўларди. Янгида «Бекон» тинидаги аппарат ўрнатилиш натижасида 20 хил аминокислота тўрт соат давомида аниқлаб беришмоқда. Бунга қадар бу иш 10—15 кун давомида бажариладди.

онга қатъий амал қилаётган чорвадорлар, айниқса катта ютуқларга эришмоқдалар.

Биз аввало, молларни боқиб-ла ил билан сурғунасига ширани, витаминларга бой ем-хашак едиришни қўлаб тутамиз. Қўрада тайёрланган силос маълум оғирлик бемавzul этади. Май ёнidan боқлаб сули ва жовдлар бугдой поиси кўк ҳолида едирилади. Бу токи бедани совуқ

ИЛГОР ТАЖРИБАЛАР МАКТАБИ

Институтимизнинг тажриба таянч базасида аjoyиб чорвадорлар, уста деҳқонлар, миришган паррандабозлар меҳнат қилмоқдалар.

Тажриба таянч базасида (директори Абдураҳмон Жўраев, бош зоотехниги, қишлоқ хўжалик фанлари кандидати Саид Саидгозиев, партия ташкилотининг секретари Иосиф Матвеев, Вахоб Рафурхонов ўртоқлар) 200 бош соғиш сигир боқилмоқда. Шу билан бирга 2000 та қўнға, қўлаб товуқ ва бошқа паррандалар парвартиш қилинаётган. Уларни боқиб учун 230 гектар ерда маккажўҳори, 202 гектар майдонда беда, 31 гектар ерда хашак лавлага, 26 гектар ерда сули ва бошқа озуқабоюн экинлар экилиб, улардан мўл ҳосил етиштиришмоқда. Гектаридан 700 центнердан хашак лавлага ва 200 центнердан сули кўк поиси олинаётган деҳқонларимиз астойдил

меҳнат қилаётганликларини кўрсатади.

Ем-хашак экинларидан мўл ҳосил олишда Сидиқбой Салимов, Омонжон Саидқаримов, Маҳмуд Шербоев, Уктам Қодиров ўртоқлар бошлиқ бригада, эвенатор аъзоларининг меҳнатини алоҳида кўрсатиб ўтиш керак. Шулар кучи билан тайёрланаётган ем-хашак ҳар йили ҳам қўнғонда ва сули этилгунча етиб ортимоқда. Қиш қаттиқ келган бу йилги шароитда биз қатор хўжаликларга 700 тоннага яқин силос, 50 тонна пичан юбориб, ердам кўрсатдик.

Таянч пунктимизда маккажўҳорининг юқори ва сифатли ҳосил берадиган нави парвартиш қилинаётган ва уруғлик қўнғонча, совхозларга берилаётган. Бу нави маккажўҳоридан 40 центнердан дон олинаётган. Бултур 600 тонна уруғлик етиштирилиб сотилди.

ИЖОДИЙ ҲАМКОРЛИК

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг XV пленумида тажриба базамизнинг дондор сут соғувчиси, Ўзбекистон ССР Олий Советининг депутаты Анастасия Чудная ишига катта баҳо берилди. Биз шу нарсани зўр фахрланиш билан айта оламизки, Чудная сигирлардан сут соғиб олиш соҳасида Европада биринчи ўринга чиқди. У бу соҳада рекорд қўйди, деса бўлади.

Биз илм аҳллари сигирлардан қандай қилиб кўп, серқаймоқ сут соғиб олиш йўллариини аниқлаганимизда, чорвачилик ишларини механизациялаштириш соҳасида янгиликлар топганимизда, моллар, паррандаларга тўйимли озуқалар яратганимизда уни амалий жиҳатдан синовдан ўтказиш учун даставвал шу соҳада меҳнат қилаётган кишиларга мурожаат этамиз. Улар бизнинг лабораториядаги тажрибамизни амалда бажарадилар, маълумки, номатқулни, кўп йиллик илмий иш натижасини аниқлаб берадилар. Шундан сўнггина кенг миқёсда жорий этишга қабул қилинади, ёки рад этилади.

Илмий тажрибаларимизни ҳаётда амалга оширувчилар билан бамаслаҳат иш олиб бораётганимиз, кўпичта уларнинг фикр-мулоҳазаларига қўлоқ солаётганимиз, ҳам ўргатиб, ҳам ўрганаётганимиз учун илмий тадқиқотлар натижаси қўнғонча бўлмоқда. Уни қолхоз-совхоз-

ларда кенг татбиқ қилиш имконияти туғилмоқда.

Сигирларни тандем усулида соғиш жорий этилганда, иккорт бўлиш керак, Чудная ва у би-

СУРАТДА: институт таянч базаси фермасининг умумий кўриниши.

А. Аббасов фотолари.

